

Úvodní všeobecné...

Říjen je podle gregoriánského kalendáře desátý měsíc v roce. Má 31 dní. České pojmenování je odvozeno od jelení říje... Původní Latinský název October pochází ze slova „octo“ (osm), protože až do roku 153 př. n. l. byl říjen v římském kalendáři osmým měsícem v roce. Také proto je tento název dodnes používán v mnoha evropských jazycích.

Říjen začíná stejným dnem v týdnu jako leden s výjimkou přestupného roku.

Slunce je začátkem října ve znamení Vah a přechází do znamení Štíra.

Během října se u nás na severní poloce zkracuje délka dne. Na území České republiky, je první říjnový den dlouhý okolo 11 hodin a 38 minut. Slunce vychází přibližně v 7:00 a zapadá v 18:38 hodin střeoevropského letního času. Ve většině evropských zemích se poslední říjnovou nedělí přehazuje letní čas na zimní. Poslední den v říjnu je kratší o hodinu a 48 minut. Slunce vychází okolo 6:48 a zapadá v 16:38 hodin střeoevropského času.

Podle měření v pražském Klementinu byla od 18. století nejvyšší říjnová teplota zaznamenána 3. října 2023 (27,8 °C) a nejnižší 31. října 1920 (-7,5 °C). Podle měření na celém území České republiky byla nejvyšší teplota naměřena 4. října 1929 v Litvínovicích u Českých Budějovic (30,3 °C) a nejnižší 21. října 2009 na Rokytské slati na Šumavě (-19,9 °C).

Nejvíce srážek za den spadlo 28. října 1956 v Bedřichově na Jablonecku (128 mm).

A praktická připomínka - říjen je také obdobím, kdy by řidiči měli přezout letní pneumatiky za zimní.

A co nám říkají pranostiky?

Teplý říjen – studený listopad i únor.

Čistý nový Měsíc v říjnu slibuje pěknou vinnou žeň.

Po teplém září zle se říjen tváří.

Čím déle vlaštovky u nás prodlévají, tím déle pěkné dny potrvají.

Divoké husy na odletu – konec i babím létu.

Když křižák pavouk v říjnu nevyhlédá, není daleko do sněhu.

Je-li říjen zelený, bude leden studený.

Říjen, když blýská, zima plíská.

V říjnu mnoho dešťů, v prosinci mnoho větrů.

Mlhy v říjnu – sněhy v zimě.

Studený říjen – zelený leden.

V říjnu mráz a větry – leden, únor teplý.

Mrazy v říjnu – hezky v lednu; krásný říjen – studený leden.

Sněží-li brzy v říjnu, bude mokrá zima.

Spadne-li v říjnu listí, bude mokrá zima.

Když dlouho listí nespadne, tuhá zima se přikrade.

Čím dříve listí opadne, tím úrodnější příští rok.

V říjnu hodně žaludů a bukvic oznamuje zimy víc.

Když se táhnou ptáci blízko k stavení, bude tuhá zima.

Říjen a březen rovné jsou ve všem.

A kdo že to slaví v říjnu svátek?

1. Igor, Ivar, Ivor; 2. Olivie, Oliver, Olympe; 3. Bohumil, Bohuš; 4. František, Evald; 5. Elza, Eliška, Dalie; 6. Hanuš, Hanuše; 7. Justýna, Sergej, Justin; 8. Věra, Věroslava, Taisa; 9. Štefan, Sára, Zara; 10.

Zamyšlení říjnové...

Marina, Marin, Záboj, Bivoj; 11. Andrej, Andreas, André; 12. Marcel, Edvín, Serafín; 13. Renáta, Koloman, Gerald; 14. Agáta, Háta, Krasoslav; 15. Tereza, Terezie, Aurélie; 16. Havel, Galina; 17. Hedvika, Heda, Despina; 18. Lukáš, Donovan; 19. Michaela, Michala, Joel; 20. Vendelín, Eunika, Kleopatra, Vendelína; 21. Brigita, Uršula, Voršila, Birgita, Brit, Brita; 22. Sabina, Sabrina, Korina, Kordula; 23. Teodor, Teo, Fedor; 24. Nina, Narcis, Narcisa; 25. Beáta, Vojmír, Kryšpín; 26. Erik, Erich; 27. Šarlota, Zoe, Zoja, Lota, Živa, Živan; 28. Alfréd, Alfréda; 29. Silvie, Sylva, Silván; 30. Tadeáš, Demeter, Hvězoslav, Dimitrij; 31. Štěpánka, Wolfgang.

Zamyšlení druhé...

Ve světě i u nás se v měsíci říjnu připomínají a slaví některé univerzální dny

1. říjen - Mezinárodní den seniorů (setkání s dětmi a vnoučaty senioři vždy s láskou ocení ať je to kterýkoliv den); hudby; kávy (já osobně tento den slavím každý den a nejraději s ženou, přáteli a blízkými. Bez kávy si den neumím představit mnoho lidí.); den lékařů a také Světový den cyklistiky a vegetariánství;

2. říjen - Světový den nenásilí - Mezinárodní den nenásilí je významný den, který je od roku 2007 připomínán po celém světě u příležitosti narození Ma-

hátmy Gándhího, který byl jedním z největších politických a duchovních vůdců Indie a indického hnutí za nezávislost.

Druhý říjnový den je také Světovým dnem hospodářských zvířat. Traduje se od roku 1983 a zatímco jedni si připomínají jejich užitek, jiní upozorňují na jejich zneužívání a vnímání jich spíše coby věcí či výrobků, které nám dávají maso, mléko, vejce, kožesinu apod. K hospodářským zvířatům se lidé chovají naprosto rozdílně od domácích mazlíčků, které naopak hýčkají a opečovávají. Vegetariáni v tento den výrazněji připomínají "památku" více než 62 miliard zvířat, která jsou ročně zabita pro potřebu lidí...?!

4. říjen - Mezinárodní den zvířat - Hned o dva dny později je další mezinárodní den, připomínající zvířata. Jeho datum souvisí s datem narození františkánského mnicha Sv. Františka z Assisi (narozen 4. října 1226), který pečoval o opuštěná, nemocná a týraná zvířata. Smyslem tohoto mezinárodního dne je, uvědomit si, jak se ke zvířatům lidé chovají a zda by si je vůbec měli pořizovat, když nejsou schopni jim věnovat náležitou péči.

A je také - Světovým dnem sídel. Smyslem Světového dne lidských sídel je zlepšování podmínek pro naše žití, a to nejen ve smyslu "staveb a bydlení". V mnoha rodinách se za dveřmi "domovů" skrývá násilí, zneužívání dětí i ostatních členů rodiny, a to vše jsou záležitosti, které je třeba řešit nejen v tento den.

5. říjen - Mezinárodní den úsměvu - Smích je nesmírně důležitý a mnozí jej ze života až příliš ochotně vystrnadují.

Malá ukázka z jedné forbíny W+H:

„Šero? ... No, šero ... šero tu je ... ale konečně, ať je trošku šero, jen když je veselo.

... Když je veselo, to může bejt šero. ... To může bejt i průvan, když je veselo...

Vono, když je veselo, tak člověk snese i to, že není ve svém prostředí. ... Ale musí bejt ... veselo ...

Ať je šero, že jo, ... ať je třeba i tma ... a zima ... a konečně ... ať je i trošku smutno ... jen když je veselo.“

Průzkumy došly k závěrům, že se ženy smějí hlavně ve chvíli, kdy se cítí bezpečně. Dítě pak dává smíchem najevo, že je spokojené. Někdo se ale smíchem spíše škodolibě usmívá a u každého jsou ty spouštěče trochu jiné, takže co přijde vtipné jednomu, může druhého naopak třeba pobuřovat. Takže se smějte, ale neposmívejte...

A také - Světový den učitelů. V českých luzích a hájích se slaví spíše Den učitelů v březnu, když si připomínáme výročí na-

rození Jana Ámose Komenského. Nicméně učitelé mají ještě svůj "světový den". Ten byl vyhlášen roku 1994 a právě v ten den u nás začíná anketa Zlatý Ámos, což je anketa o nejoblíbenějšího učitele.

8. říjen - Mezinárodní den boje proti popáleninám - díky tomuto dni si připomínáme, jak je důležitá prevence proti popáleninám, a to nejen u dětí, i když u těch je podobná "nehoda" nejpravděpodobnější. Právě proto je třeba dávat pozor, aby neměly na dosah třeba varnou konvici, zábavní pyrotechniku, rozžhavená kamna nebo třeba žehličku, o zápalkách a stohu slámy ani nemluvě...

Tento den je také Památným dnem Sokolstva - Uzákoněn jako významný den teprve roku 2019 a připomíná sokolskou organizaci, založenou už v roce 1862. Jde tedy o jeden z nejstarších spolků u nás. Památný den připomíná rok 1941, kdy K. H. Frank nařídil zastavení činnosti Sokola. Jelikož se sokolové dále scházeli tajně, nechal několik sokolských představitelů popravit. Takzvané "konečné vypořádání se Sokolem" proběhlo v noci ze 7. na 8. října. Celkem bylo zatčeno 1500 sokolů, z nichž většina následně zemřela v koncentračních táborech.

9. říjen - Světový den pošty - Připomínka vzniku světové poštovní unie v roce 1874 ve švýcarském Bernu. Ta lidem umožnila dopisovat si po celém světě. Nicméně poštovní služby mají historii mnohem delší, neboť jejich počátky lze zaznamenat už ve starověku. Dobrou poštovní síť měly například Čína, Indie, Egypt, Řím či Persie. Sloužila ale spíše panovníkovi než široké veřejnosti. Poštovní služby se rozvinuly zejména v Římě a slovo pošta vzniklo z latinského termínu "statio posita" - "umístění stanice". Termín označoval domy u silnice určené a vybavené pro tuto službu. V českých zemích začal rozvoj poštovníctví už za Habsburků a regulérní pošta vznikla v roce 1526. Nejstarší poštovní trasa vedla z Prahy do Vídně. A je to již více jak 500 let.

V moderní době elektronické pošty tu klasickou již tolik nevyužíváme. Neuškodí ale zavzpomínat, jak se dopisy a balíčky doručovaly před mnoha lety a jak museli poštovní doručovatelé nasazovat zdraví či dokonce životy, aby doručili žádanou zásilku na místo určení.

Pro mě je šimravou pražskou vzpomínkou velký modrý poštovní vůz tažený koňmi a pošťák na kozlíku s bičem, kterým nás nemilosrdně odháněl, když jsme naskakovali na zadní stupátka a závistiví a méně odvážní kamarádi křičeli „Za vozem! Za vozem!“

10. říjen - Světový den duševního zdraví - Mezinárodní den pro celosvětové vzdělávání v oblasti duševního zdraví a informovanosti. V tento den bychom se měli všichni zamyslet, co vede k duševní pohodě, klidu, zvládnání stresu a každodenního shonu.

A také - Světový den zraku a trochu rozporuplný Světový Den proti trestu smrti. Nejedna čtenář si teď připomene starozákonní „Oko za oko, zub za zub!“ Při vzpomínce na vlastní děti, když byli malé či vnoučata, kdyby byli uneseny či spácháno na nich násilí či při krutém násilí na ženách si nedovedu představit, že by mohl zůstat slušný člověk netečný. Je všeobecně známé, že ve většině věznicích na světě nemají mezi trestanci násilníci na dětech na růžích ustláno. Je zajímavé, že jednou z podmínek přijetí států do Evropské unie je zrušení trestu smrti. O to více je vynikne demokracie Spojených států, kde je dodnes ve 35 státech USA z 50 uzákoněn trest smrti. Podobně je tomu ve většině asijských států včetně Japonska, Indie, Číny.

Trest smrti k roku 2019 zrušilo 142 zemí. Buď zákonem nebo ho přestaly vykonávat. Naopak 56 zemí trest smrti stále používá. Zaznamenaných poprav bylo v roce 2019 nejméně, a to 657 a to ve 20 zemích světa. Více než 25 tisíc lidí na trest smrti čeká. Počet poprav byl v roce 2019 nejnižší za poslední dekádu - klesl z 690 v roce 2018 a z 993 v roce 2017.

U nás a na Slovensku byl zrušen trest smrti pro všechny trestné činy v roce 1990. Nejstarší známý datum poslední poprav ve světě podle statistiky Evropské unie bylo v Portugalsku v roce 1849. (I když mi trochu nejde do hlavy, že by Salazarovský fašistický režim, založený na diktátorském imperialismu a nacionalismu ve

spojení s římskokatolickou církví, trvajících více jak 41 let až do roku 1974 v Portugalsku nikoho nepopravil?)

12. říjen - Světový den boje proti artritidě a Mezinárodní den za omezení přírodních katastrof.

14. říjen - Světový den standardů.

15. říjen - Mezinárodní Den bílé hole a Světový Den žen žijících na venkově.

16. říjen - Světový den výživy; Den páteře a trošku trhlý - Mezinárodní den proti McDonald's.

17. říjen - Mezinárodní Den za odstranění chudoby a Světový Den úrazů.

20. říjen - Mezinárodní den kuchařů; Světový den statistiky; Světový den proti osteoporóze.

A také Den stromů. A co bychom měli udělat? No samozřejmě zasadit strom. Při správné péči zanecháte svým potomkům nějakou hmatatelnou památku na sebe, a navíc uděláte něco i pro planetu a krajinu, ve které žijete. Stromů na zeměkouli ubývá a není nic jednoduššího, než je znovu vysadit a je jedno v který den.

Pokud by to četl nějaký odvážný poslanec, mohl by třeba navrhnout, že žádná politická strana ani hnutí nedostanou finanční prostředky za získané volební hlasy dříve, dokud za každý jeden z nich nezasadí strom. Co říkáte?

21. říjen - Den původních odrůd jablek.

22. říjen - Mezinárodní den balbutiků (tedy na pomoc lidem kteří koktají).

24. říjen - Světový den Organizace spojených národů (OSN) a Světový den pro rozvoj informací.

27. říjen - Světový den audiovizuálního dědictví.

29. říjen - Světový den mrtvice.

31. říjen - Den UNICEF a Světový den spojení.

Zamyšlení třetí...

Opakování matka moudrosti

Dne 6. října 1944 vyvrcholily boje v karpatsko-dukelské operaci a vojska 1. československého armádního sboru pod vedením Ludvíka Svobody vstoupila přechodem na Dukle na Československé území. Přími přeživší účastníci těch bojů později vzpomínali, že to byl nejvýznamnější okamžik v jejich životě.

Karpatsko-dukelská operace byla po převratu, když se hledaly různé mouchy na předcházejícím lidově demokratickém režimu, často kritizována za to, že prý byla předčasná, neúspěšná a s velkými zbytečnými ztrátami. Českoslovenští ani sovětské skuteční vojenští odborníci ani historici se k takovým neobjektivním tvrzením nikdy nesnížili.

Do útočné operace na Dukle bylo zasazeno 150 tisíc vojáků Rudé armády a přes 16 tisíc československých vojáků (z toho nemálo volyňských Čechů). Proti nim stálo asi 100 tisíc německých a maďarských vojáků. Výsledkem bojů bylo 52 tisíc mrtvých vojáků nepřítele, 19 tisíc mrtvých sovětských vojáků a 1 800 příslušníků 1. československého armádního sboru.

Boje byly řízeny veliteli zvučných jmen jako byl Ivan Stěpanoviči Koněv, Andrej Grečko, Kiril Moskalenko a samozřejmě náš Ludvík Svoboda.

Operace neskončila neúspěchem. Odehrávala se v krajně nepříznivých podmínkách. Operace vážala velký počet vojsk nepřítele (20 divízií), která nemohla být nasazena proti povstalcům ve Slovenském národním povstání, a tak byla největší vojenskou pomocí, kterou povstání poskytla. Útočné úsilí sovětských a československých vojsk bylo nesmírné. Přitom zatlačily nepřítele do hloubky Východních Karpat a způsobily mu více než dvojnásobné ztráty oproti vlastním.

Československá hranice byla sice překročena, ale vojskům nepřítele se přesto podařilo potlačit povstaleckou armádu na středním Slovensku. Proto se velení 1. ukrajinského frontu rozhodlo Karpatsko-dukelskou operaci pozastavit. A tak Československé a sovětské jednotky přešly 28. října 1944 do dočasné obrany.

Další postup hornatým terénem Slovenska trval československým, rumunským, a hlavně sovětským vojskům až do dubna 1945. Osvobozovací boje byly završené v rámci východo-karpatské operace.

Je proto zcela pochopitelné, že se 6. říjen den, kdy překročili příslušníci 1. armádního sboru československou státní hranici stal svátečním dnem Československé lidové armády. A více jak 40 let si jej slavnostně připomínala celá naše společnost. Od těch nejmenších až po vrcholné orgány Československé socialistické republiky. V tento den byli až do převratu v roce 1989 vojáci ČSLA povyšováni a vyznamenáváni.

Tento významný svátek byl však v roce 1990 našimi pravdoláskaři zrušen.

Od té doby dlouho armáda žádný „svůj“ den neměla. Až v roce 2002 se probrali armádní historičtí fanatici a stanovili dnem armády 30. června, kdy v roce 1918 ve francouzském městě Darney při slavnostní přehlídce československé brigády spojenecká Francie jako první potvrdila právo Čechů a Slováků na samostatnost a vlastní stát.

Tento den nikdo nebere vážně, spíše to působí komicky, když se zapomene na nejvýznamnější nasazení našich vojáků ve druhé světové válce a slaví se v armádě nějaká poklidná přehlídka, nevý-

znamný historický nebojový akt.

Proto by hrdinství našich vojáků v tvrdých bojích na Dukle nemělo být ani současným proamerickým režimem u nás zapomínáno.

Bohužel je!

Ostudná neúčast při slavnostním připomenutí Slovenského národního povstání i při 80. výročí bojů

na Dukle se nedá omluvit. Ani vláda, ani Senát či poslanecká sněmovna dokonce ani prezident (údajně snad původním povoláním voják pravidelně přednášející o Dukle svým podřízeným) nevyslali své zástupce na toto slavnostní setkání u příležitosti kulatého výročí bojů na Dukle. To nemohou být představitelé lidu této země. To jsou zvrhlíci falšující dějiny a ignorující historickou soudržnost bratrských národů Slováků, Moravanů, Slezanů i Čechů.

Všichni slovenští představitelé přítomní a vystupující při slavnosti k 80. výročí bojů na Dukle velkolepě tuto nevychovanost přešli a české národy nezostudili. I prezident Pellegrini i premiér Fico i další s úctou připomněli společný boj našich národů.

(Chceš-li, vážený čtenáři, po mnoha letech zažít skutečně státnický projev, tak si na YouTube letošní slavnost na Dukle poslechni.)

Slovenský premiér Robert Fico zdůraznil význam operace na Dukle před 80 lety, která měla za úkol pomoci Slovenskému národnímu povstání.

V proslovu u památníku na Dukle připomněl, že vedle vojáků prvního československého armádního sboru v ní bojovala a přinášela velké oběti Rudá armáda. Zdůraznil přitom, že svoboda přišla na Slovensko z východu a vyjádřil potřebu zachování historické paměti.

Je fakt, že tato operace odklonila velkou část německých vojsk, která by jinak utopila Slovenské národní povstání v krvi.

Rozhodnutí spustit Karpatsko-dukelskou operaci tak podle něj zachránilo množství životů na Slovensku, přestože zároveň přineslo velké oběti.

Vyjádřil také uznání sovětskému maršálu Ivanu Stěpanoviči Koněvovi.

K akci na Dukle premiér řekl, že není oslavou války, utrpení ani smrti:

„Mrzí mě, že máme takovou zvrácenou módu především v Evropě, kde místo toho, abychom vynaložili veškeré úsilí na

zastavení řinčení zbraní, dokonce v sousedních státech, tak slyšíme bouřlivý potlesk, hlasité povzbuzování, a dokonce často vidíme i velmi významná materiální rozhodnutí, která válku jen a jen povzbuzují dál.“

Vyzdvihl roli Sovětského svazu při porážce fašismu ve druhé světové válce. Řekl, že pokud bude mít možnost a dostane příští rok pozvání do Moskvy na oslavy 80. výročí vítězství nad fašismem a konce druhé světové války, tak určitě pojedje. Označil to za projev úcty a respektu.

Robert Fico řekl: „Svoboda přijela na Slovensko z východu a na této pravdě se nedá absolutně nic změnit.“

V souvislosti s boji na Dukle poukázal i na slovanskou vzájemnost a probíhající válku na Ukrajině: „Je třeba požádat všechny, proboha, přestaňme to vzájemné zabíjení Slovanů, vždyť to byli Ukrajinci, byli to Rusové, Bělorusové a další národy bývalého Sovětského svazu, které procházely tímto údolím smrti, a byli to Slováci a Češi, kteří pomáhali tak, jak mohli. Děkujeme všem, přejeme jim, především na Ukrajině, co nejrychlejší mír a klid.“

Představte si, že u nás jsou oficiálně (a ne abyste nesouhlasili! To by vás mohli taky nechat zavřít...), považování lidé jako Peter Pellegriny (*6. října 1975 - Banská Bystrica, prezident Slovenska), Robert Fico (*15. září 1964 - Topoľčany předseda Slovenské vlády, docent, JUDr., CSc.; nositel nejvyššího českého vyznamenání Řádu Bílého lva) či Ján Čarnogurský (*4. 1. 1944 - Bratislava, disident, politik, právník; bývalý premiér Slovenska) ... považování za nepřátele jako nějakí zločinci jen pro to, že chtějí mír a říkají to nahlas?!

A tak se v posledním Dialogu, a nakonec i dnes redakce Dialogu slovenským bratřím a sestřím omlouvá za nehorázné chování vůdců české kotliny, když nemá kousek slušnosti ani soudnosti alespoň někteří čeští poslanci.

Svou nevychovaností jen prozrazují své válečnické choutky.

Jel jsem nedávno přes Louňovice kolem Blaníku. Zastavil jsem a... ticho. Národy české probudte se prosím a začněte žít a chovat se normálně jako civilizovaní lidé.

Zamyšlení čtvrté...

Zajímavost u nás málo známá

Ptáte se: „Co byl Sovětský revoluční kalendář?“

Tento pracovní kalendář se používal v Sovětském svazu v letech 1929 až 1940.

Krátce po ruské revoluci dekretem zrušil Vladimír Iljič Lenin používání juliánského kalendáře a zavedl ve světě rozšířenější gregoriánský kalendář.

Změna byla provedena vypuštěním dní od 1. do 13. února 1918 – a po 31. lednu následoval rovnou 14. únor 1918.

Ale pět let po smrti Lenina byla 1. října 1929 zavedena nová verze sovětského kalendáře. V tomto kalendáři bylo 12 měsíců po 30 dnech a zbylých 5 dní byly svátky bez příslušnosti k jakémukoliv týdnu nebo měsíci. Tyto svátky byly:

Leninův den – jeden den po 30. lednu

Dny pracujících – dva dny po 30. dubnu

Průmyslové dny – dva dny po 7. listopadu

a v přestupné roky – přestupný den jednou za čtyři roky po 30. únoru

Původně sedmidenní týden byl zrušen a nahrazen pětidenním týdnem (byla to tzv. pjatidněvka) a zároveň byla zrušena neděle jako křesťanský den volna.

Namísto toho byli všichni pracující rozděleni do pěti skupin – žlutá, růžová, červená, modrá a zelená. Každá skupina měla jeden z pěti dnů nového týdne volný. Cíl byl zvýšit výkonnost průmyslu zrušením přerušení výroby během volného dne.

Přestože měli pracující s použitím nového kalendáře více dní volna (jeden den z pěti místo jednoho dne ze sedmi), nesetkal se nový systém s kladnou odezvou. Rozdělení lidí do pěti skupin totiž ztížilo rodinný a sociální život. Ani předpokládané zvýšení efektivity se v praxi také moc neprojevovalo.

Ukázalo se, že i v tomto období se různým způsobem používal původní gregoriánský kalendář, což nakonec v pravoslaví známe dodnes. Například podle výtisků sovětské Pravdy je vidět, že v roce 1930 a 1931 měl únor pouhých 28 dnů.

Od 1. prosince 1931 bylo obnovené používání standardních 12 měsíců.

Týden měl tentokrát šest dní (šestidněvka), takže vznikly společné volné dny – každý 6., 12., 18., 24. a 30. den v měsíci bylo volno. Místo tradičních názvů se dny v týdnu prostě číslovaly ("první" až "šestý", kdy bylo volno). Když byl v měsíci 31. den tak zůstal mimo šestidenní cyklus a byl střídavě pracovní a volný.

V praxi byla ale nedělní tradice velmi silná a jasné nebezpečí blížící se války a nutnost více využít průmyslu na obranu šesti pracovními dny jako v okolním světě, tak byl v roce 1940 obnoven původní sedmidenní týden.

(Malá poznámka závěrem: Postupným rozvojem průmyslu a strojírenství i kolektivizací zemědělství u nás a zvyšující se životní úroveň obyvatel došlo postupně ke zkracování a následně ke zcela vypuštění pracovních sobot. Nejedna západní země se tomuto trendu musela i když nerada postupně přizpůsobit. V zemědělství to bylo specifikou profesí trochu jiné a k vyšším životním standardům se propracovali až v osmdesátých letech především využitím moderních technologií v živočišné výrobě a přidruženou výrobou

Trochu komicky ale vyznělo, když nejprve měli dvě volné soboty horníci, kvůli těžké práci. Za čas se přidaly všechny profese, a tak horníci dostali za odměnu všechny volné soboty. A když dostali všichni pracující v zemi všechny soboty volné, tak havíři museli znovu pracovat i v sobotu, protože byl nedostatek uhlí a rodiče budoucích antikomunistů si chodili stěžovat, že je jim doma zima.

Celou situaci postupným rozvojem bytového hospodářství vyřešila až nezištná bratrská pomoc Sovětského svazu dodávkami levného plynu a levné ropy a následně z ní vyráběných topných olejů.)

Zamyšlení páté...

Významný den v historii našich národů

V říjnu před 106 lety vznikla samostatná republika, tehdy ještě pod názvem Československá. Den vzniku samostatného československého státu si každoročně připomínáme 28. října.

Nejen školáci a studenti by si měli pamatovat, co se 28. října 1918 stalo, co tomu dni předcházelo a jaký význam to pro nás má dodnes.

V roce 1918 skončila první „Velká“ světová válka, která vyústila mimo jiné v rozpad Rakouska-Uherska. Na základě toho vzniklo několik nových států, mezi nimi i Československá republika. Zasloužil se o to mimo jiné i tehdejší státník, filozof a sociolog Tomáš Garrigue Masaryk, který v debatě s prezidentem USA Wilsonem projednal možnost vzniku slovanských republik místo navrhované federalizace Rakousko - uherské monarchie.

Díky jeho politickým aktivitám i zásluhám o vznik samostatné Československé republiky byl Masaryk jmenován prvním československým prezidentem. Takovým otcem zakladatelem.

Také proto pozdější Národní shromáždění přijalo zákon o zásluhách T. G. Masaryka nebo též Lex Masaryk za účelem uctění památky prvního československého prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka, který obsahuje větu: „T. G. Masaryk zaslužil se o stát.“

Vznik samostatného státu a následný politický vývoj významně však také ovlivnily události v dalších Evropských zemích, a především pak vítězství a působení Velké říjnové revoluce v carském Rusku. A tak již v prvních dnech po vzniku republiky se na shromážděních objevují hesla požadující socialistickou orientaci naší vlasti pod vedením pracujících. Vracející se vojáci z války šíří informace o nově vzniklém státu sovětů. Na Slovensku, v Německu, v Maďarsku ale i na dalších místech tak vznikají republiky sovětů (republiky rad) a i když mají krátkého trvání ukázali zcela jasnou představu pracujících o své budoucnosti.

Bohužel nerevoluční přístup evropských sociálně demokratických stran a internacionální jednota imperiálního kapitálu, velice rychle touhy pracujících o lepším světě překazila, a dokonce vytvořila podmínky nacionalistickým a šovinistickým základům nacismu a fašismu. A tak strach mocipánů, bankéřů, fabrikantů, velkostatkářů či prelátů, že by si mohli dělníci a rolníci pod ochranou lidové armády

30. dubna 1945 se pod tlakem stalinských represí zastřelil známý rakouský malíř.

I tak může vypadat nová výuka dějepisu podle metodiky BIS, která doporučuje učitelům dětem lhát.

a bezpečnostních sborů sami vládnout byl tak velký, že raději vytvořili podhoubí mnohem strašnější válce s fatálními následky pro desítky milionů obyvatel Evropy.

Rozpad Rakouska-Uherska i nedořešení politických, národnostních i ekonomických poválečných otázek a následný vznik Československa připomíná nejen konec první světové války, ale také počátek té ještě strašnější – druhé.

Nemenší význam pro naše pracující měl i 28. říjen 1945, kdy bylo na základě dekretů prezidenta republiky provedeno rozsáhlé znárodnění. Kromě konfiskace majetku etnických Němců se jednalo o rozsáhlé a jednorázově provedené znárodnění dolů, velkých průmyslových podniků (v zásadě nad 500 zaměstnanců), podniků potravinářského průmyslu, akciových bank a soukromých pojišťoven. U německého a maďarského státu a osob německé a maďarské národnosti a také u kolaborantů bylo provedeno znárodnění bez náhrady. Tento den 28. říjen 1945 si slušní lidé u nás připomínají jako Den znárodnění.

Znárodněním bylo silně omezeno vykořisťování pracujících a neoprávněné držení průmyslového a obchodního majetku. Po únorovém vítězství pracu-

jícího lidu v roce 1948 pokračoval proces znárodnění v Československu přechodem soukromého majetku do společenského vlastnictví výrobních prostředků.

Další proces směřování lidově demokratické společnosti pokračoval slučováním malých podniků, živnostníků a zemědělců do družstev, převážně na dobrovolném principu, které již

nebylo znárodněním.

V té souvislosti v rozporu s dnešní propagandou je třeba říci, že po druhé světové válce proběhla vlna znárodnění celou Evropou, a to včetně té „západní“. Znárodnění bylo standardním prostředkem politiky. Po druhé světové válce proběhla vlna znárodnění např. ve Francii i Velké Británii, nebo byl např. Egyptem znárodněn Suezský průplav, původně vlastněný Velkou Británií a Francií.

I dnešní zákonodárství u nás zná pojem vyvlastnění. Byl znovu zaveden do českého právního řádu 14. března 2006.

Dnešní protilidová legislativa u nás se k pojmu znárodnění vyjadřuje v zákoně č. 403/1990 Sb. tedy v Zákoně o zmírnění následků některých majetkových křivd s účinností od 1. listopadu 1990.

Vyvlastnění je zásahem do vlastnického práva na základě přesně stanovených zákonných podmínek. Podle správních předpisů se vyvlastněním rozumí odnětí vlastnického práva, a to pro dosažení účelu stanoveného zákonem.

Listina základních práv a svobod a občanský zákoník odlišují vyvlastnění od omezení vlastnického práva, a to ve veřejnoprávních předpisech.

Pod pojmem zbavení majetku soud podřazuje jak formální (právní) zbavení vlastnického titulu (vyvlastnění), tak situace faktické, které mají stejný důsledek (de facto vyvlastnění).

Zbavení majetku, ať již právní, či faktické musí být trvalé.

Pokud se nejedná o trvalé zabavení majetku můžeme poté mluvit spíše o zásahu do pokojného užívání majetku. Ztráta majetku

v důsledku protiprávního jednání majitele, a to i když se jedná o ztrátu trvalou (konfiskace, propadnutí věci, odnětí věci v důsledku vydání ochranného opatření apod.), není soudem považována za „zbavení“ majetku, ale za pouhou „úpravu užívání majetku“.

Dodatkový protokol v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod mimo jiné také stanovuje, že:

1. Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva.

2. Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.

Listina základních práv a svobod (Hlava II.) stanovuje, že:

(1) Každý má právo vlastnit majetek... Dědění se zaručuje.

(2) Zákon stanoví, který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob; zákon může také stanovit, že určité věci mohou být pouze ve vlastnictví občanů nebo právnických osob se sídlem v České a Slovenské Federativní Republice. (...)

(4) Vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu. *A tak, jako bída naučila Dalibora housti, tak i kapitalistické vlády u nás v bezradnosti nakonec musely znovu zavést zákonnou formu vyvlastnění (znárodnění) majetku.*

Rozdíl je v tom, že lidově demokratické vlády znárodněly proto aby přestalo vykořisťování člověka člověkem a vytvářená nadhodnota byla přerozdělována spravedlivě všem pracujícím, zatímco dnes je to zpravidla kvůli liniovým stavbám či dopravní obslužnosti.

Zamyšlení šesté...

Svátek, který není mým šálkem čaje

Halloween – 31. říjen, den, který se původně slavil v anglosaských zemích, ale postupně pronikl i k nám. Masky, přišerky, dýně a strašidla se zabydlují i u nás, a ačkoliv zde děti převlečené za záhrobní a mystické potvůrky nechodí dům od domu pro sladkou koledu, přesto spousta z nás zdobí domy a zahrady v duchu Halloweenu.

Řekli-neřekli?

Jestli se jim afrokomisař nelíbí, dostanou příště námořní rybolov.

Halloween je původně keltský lidový svátek, který se slaví 31. října, tedy den před křesťanským svátkem Všech svatých. Svátek se zachoval především v anglosaských zemích, převážně v USA, Kanadě, Velké Británii, Irsku a Austrálii. Název vznikl zkrácením skotského „All Hallows' Eve“, který se odehrával v „Předvečer Všech svatých“. Historicky sahá až do doby před naším letopočtem a byl hranicí mezi létem a zimou.

Keltové si stavěli oltáře, které obsahovaly ptačí pera či zvířecí lebky a měly za účel navázat spojení s mrtvými, pro které se pak pořádaly uctivací obřady. Lidé na sebe navlékali masky a převleky, aby se chránili proti zlým duchům.

Mnohé z původního Halloweenu se dochovalo do dnes. Lidé před svými domy staví malé oltáře, ovšem k jejich stavbě jsou používány vyřezávané dýně, místo ohňů se zapalují svíčky.

Americký folklorista Jack Santino napsal, že „v celém Irsku existovalo neklidné příměří mezi zvyky a vírou spojenými s křesťanstvím a těmi, které byly spojeny s náboženstvími předkřesťanskými“.

Historik Nicholas Rogers, který zkoumá počátky Halloweenu, poznamenává, že zatímco „někteří folkloristé zasazují jeho počátky do římských oslav bohyně Pomony (bohyně ovoce, ovocných stromů a ovocnářství) nebo slavností zvaných Parentalia, což byly tzv. „dny předků“, obvykle je spojena s keltským svátkem Samhain, který pochází ze starého Irsku a byl spojen se začátkem keltského nového roku.

Vystěhovalci zvyk přenesli v 19. století do USA, kde se všeobecně rozšířil, a odtud ho s expanzí americké kultury přejímaly další země.

Toto pojetí přijal i etnolog James Frazer, který Halloween v knize Zlatá ratolest popisuje jako pohanský svátek s tenkou křesťanskou slupkou.

Komericializace svátku začala počátkem 20. století, od třicátých let začíná být populární nošení kostýmů a koledování po domech se objevuje kolem roku 1950.

Děti se oblékají do strašidelných kostýmů a chodí od domu k domu s tradičním pořekadlem „Trick or treat“ (Koledu, nebo něco provedu – například v Americe pomalují auto, dveře třeba zubní pastou...) a „koledují“ o sladkosti.

Tradičními znaky Halloweenu jsou vyřezané dýně se svíčkou uvnitř, zvané jack-o'-lantern, dále čarodějky, duchové, černé kočky, košťata, oheň, příšery, kostlivci, sovy, výři atd. Typickými barvami jsou oranžová a černá, oranžová symbolizuje podzim a černá temnotu a smrt.

V Česku nejde o tradiční svátek. Slaví se především v Kanadě, Irsku, Austrálii,

Spojeném království, Japonsku, Bahamách, Spojených státech, Novém Zélandu, Švédsku. V mnoho latinskoamerických zemích, je známý jako Noche de las Brujas (Noc čarodějnic) a vlivem anglosaské kultury se šíří i do dalších zemí.

Zamyšlení poslední...

Některá vybraná historická říjnová připomenutí den po dni...

Od 19. století první říjnovou neděli končí v bavorském Mnichově pivní Oktoberfest.

V první polovině října jsou každoročně vyhlašováni laureáti Nobelovy ceny, avšak samotné předávání cen se koná až 10. prosince.

1. říjen

1929 – V Sovětském svazu byl zaveden Sovětský revoluční kalendář s 12 měsíci po 30 dnech.

1938 - obsadilo nacistické Německé vojsko české pohraničí. Československá vláda vyslovila souhlas s odstoupením Těšínska Polsku.

1949 - byla vyhlášena Čínská lidová republika. Nejlidnatější země světa se vydala na cestu budování základů socialismu. Dnes nejsilnější ekonomika světa.

1964 – V Japonsku byl na trase Tokio-Ósaka zahájen provoz vysokorychlostních vlaků šinkansen.

1994 – V prvních parlamentních volbách v samostatném Slovensku s velkým náskokem zvítězila koalice HZDS/RSS.

1924 - se 1. října narodil americký, dosud žijící prezident, Jimmy Carter.

2. říjen

1939 – Poprvé vzlétl sovětský bitevník Iljušin Il-2 „Šturmovik“.

1939 – Byly v Protektorátu Čechy a Morava zavedeny přidělové lístky na potraviny.

1944 – Ve druhé světové válce po dvou měsících bojů kapitulovalo Varšavské povstání.

1944 – Druhá světová válka, československý protinacistický odboj: V přestřelce s protektorátními četníky padl generál Vojtěch Luža.

3. říjen

1935 napadla fašistická Itálie Habeš.

2004 – Jan Pavel II. blahověřil poslední českého krále a rakouského císaře Karla I.

Němci slaví Den německé jednoty a připomínají si znovusjednocení Německa v roce 1990.

4. říjen

1816 - se narodil Eugène Edine Pottier, autor revoluční písně - Internacionály
1824 – Mexiko přijalo novou ústavu a stalo se federální republikou.

2004 – Soukromá vesmírná loď Space Ship One podruhé v pěti dnech překonala hranice vesmíru a získala tak cenu Ansari X Prize.

5. říjen

1914 – V první světové válce se uskutečnil první letecký souboj, pilot francouzského bombardéru Voisin sestřelil německý letoun Aviatik.

1954 – Itálie a Jugoslávie si rozdělily správu Svobodného území Terst.

6. říjen

1879 – V rakouské Říšské radě byl založen Český klub.

1944 – Vojáci 1. československého armádního sboru pod vedením Ludvíka Svobody překročili v rámci karpatsko-dukelské operace státní hranici a vstoupili na území Československa. Dodnes je po-

krokovou československou vlasteneckou veřejností slaven tento den jak Den československé lidové armády.

7. říjen

1919 – Byla založena nizozemská národní letecká společnost KLM, dnes nejstarší dosud existující přepravní letecká společnost na světě.

1949 – V Sovětské poválečné zóně Německa byla vyhlášena Německá demokratická republika.

2004 – Abdikoval král Kambodže Norodom Sihanuk, nástupcem se stal jeho syn Norodom Sihamoni.

8. říjen

1809 – Hrabě Metternich byl jmenován ministrem zahraničních věcí Rakouska.

2004 – Na Ebolu zemřel Thomas Eric Duncan, první pacient na území USA, u něhož byla tato nemoc diagnostikována. Při péči o něj se nakazily dvě zdravotní sestry.

V pouhých 39 letech zemřel v roce 1874 český básník, dramatik, publicista, literární kritik a spolu s Janem Nerudou představitel májovců - Vítězslav Hálek. Narodil se 5. dubna 1835 v Dolínku (dnes součást města Odolena Voda).

9. říjen

1874 – Pod jménem Generální poštovní unie byla založena Světová poštovní unie.

1934 – Jugoslávský král Alexandr I. a francouzský ministr zahraničí Louis Barthou byli v Marseille zavražděni chorvatskými a makedonskými nacionalisty.

1967 byl zavražděn kubánský revolucionář Ernesto Che Guevara.

10. říjen

19 – Náhle zemřel (patrně otráven) římský vojevůdce Nero Claudius Germanicus.

1794 – Rusové porazili polskou armádu v bitvě u Maciejowic a zajali generála Kościuszka.

1874 – Fidži se stalo britskou kolonií.

1924 – V reakci na předchozí krachy velkých bankovních domů přijalo Národní shromáždění první republiky Československé zákony upravující činnost bank.

11. říjen

1414 – Jan Hus odjel na pozvání krále Zikmunda na koncil do Kostnice.

1424 – Na počátku tažení husitských vojsk na Moravu zemřel u Přibyslavi hejtmán Jan Žižka z Trocnova.

1954 – Viet Minh vedený Ho Či Minem převzal kontrolu nad severním Vietnamem a vytvořil zde Demokratickou republiku Vietnam.

1984 – Kathryn Sullivanová se stala první Američankou, která absolvovala výstup do vesmíru.

12. říjen

1964 – Program Voschod: Sovětský svaz vypustil Voschod 1, první kosmickou loď s vícečlennou posádkou. Zároveň šlo o první let do vesmíru bez skafandrů.

1984 – IRA spáchala atentát na britskou premiérku Margaret Thatcherovou. Zemřelo pět lidí spojených s Konzervativní stranou a 31 dalších bylo zraněno, nicméně premiérka sama vyvázla bez úhony.

V tento den 12. října 1924 se narodil francouzský básník, prozaik a filozof, nositel Nobelovy ceny za literaturu 1921 - Anatole France.

13. říjen

54 – Zemřel Římský císař Claudius, kterého patrně otrávil jeho manželka Agrippina mladší, jejíž 17letý syn Nero se stal novým císařem.

1944 – Rudá armáda v rámci Baltské operace dobyla Rigu.

14. říjen

1584 – Na Moravě začal platit gregoriánský kalendář, asi

o 10 měsíců později než v Čechách.

1924 – Byla ustavena Tádžická autonomní sovětská republika.

1944 – Maršál Erwin Rommel byl za podíl na protihitlerovském spiknutí na příkaz Hitlera přinucen k sebevraždě.

1964 – Leonid Brežněv nahradil Nikitu Chruščova ve funkci prvního tajemníka ÚV KSSS.

15. říjen

1699 – Byl položen základní kámen k průčelní budově pražské Lorety.

1894 – Alfred Dreyfus, francouzský dělostřelecký důstojník židovského původu, byl neprávem uvězněn kvůli obvinění z vlastizrady.

1944 – Němci spustili Operaci Panzerfaust, při níž zajali admirála Hortyho a jeho syna, aby zabránili odpadnutí Maďarska od Osy.

1984 – Slováci Zoltán Demján a Jozef Psoťka jako první občané Československa vystoupali na vrchol Mount Everestu. Jozef Psoťka, ve své době nejstarší horolezec, který dosáhl vrcholu bez kyslíkového přístroje, následující den zahynul při sestupu.

16. říjen

1934 – Čínská lidová Rudá armáda zahájila tzv. Dlouhý pochod.

1944 – Bombardéry Spojených států provedly zničující nálety na Plzeň, při kterých zahynuly stovky obyvatel, byly zničeny civilní budovy, železniční svršky a Škodovy závody.

1964 – Premiéru měl Rychmanův do dnes populární filmový muzikál Starci na chmelu.

1964 – Čína provedla svůj první pokusný jaderný výbuch.

2014 – Došlo k dodnes nevyřešenému výbuchu muničního skladu ve Vrbě-

ticích při kterém dva lidé zahynuli. Podle současné vlády to prý způsobil prezident Ruska Putin

17. říjen

1604 – Johannes Kepler pozoroval v Praze v době vlády císaře Rudolfa II. na nebi neobvykle jasnou hvězdu, známou dnes jako Keplerova supernova.

1905 - Ruský car Mikuláš II. vydal (podle juliánského kalendáře) Říjnový manifest. Šlo o první ruskou ústavu, která lidem zaručovala řadu základních občanských svobod a omezovala dosud absolutistického panovníka.

1974 – Poprvé vzletl americký vrtulník Sikorsky UH-60 Black Hawk.

1974 – V Praze měla premiéru hra Svěráka a Smoljaka Dlouhý, Široký a Krátkozraký.

18. říjen

1939 – V rámci Akce Nisko byl z Ostravy vypraven první transport židovských obyvatel do koncentračních táborů.

1954 – Americká firma Texas Instruments představila první sériově vyráběné tranzistorové rádio.

19. říjen

1934 – V Osvobozeném divadle v Praze měla premiéru hra V+W Kat a blázen.

1934 – Na Filipínách byla pod velením admirála Ónišioho zformována první jednotka japonských sebevražedných letců - kamikaze (což znamená „božský vítr“). Po příkladu japonských kamikaze zřídilo nacistické Německo v konci druhé světové války sebevražednou letku – Leonidas s kterou provedlo 35 sebevražedných útoků především na sověty nově stavěné provizorní mosty. V obou případech vedení boje takovýmto způsobem nebylo efektivní. Ztráty letadel i lidských životů mladých pilotů byly fatální.

Dne 19. října 1924 se narodil československý politik JUDr. Lubomír Štrougal. Byl mimo jiné ministrem zemědělství a vnitra a 18 let premiérem Československé vlády (1970-1988). Byl považován za jed-

noho z nejracionálněji uvažujících politiků. Pod jeho vedením národního hospodářství dosáhla naše země největších dosavadních úspěchů. Zemřel 6. února 2023 v požeňnaném věku 98 let.

20. říjen

1803 – Senát USA ratifikoval koupi Louisiany.

1818 – Byla podepsána Londýnská smlouva, která upravila hranici mezi USA a britskými územími (dnešní Kanada) v Severní Americe.

1860 – vydal Císař František Josef I. tzv. Říjnový diplom, kterým se zřekl absolutistické vlády a zřídil Říšskou radu.

1938 - byla v českých zemích zastavena českou vládou činnost komunistické strany, která přešla do ilegality a jako jediná z prvorepublikových parlamentních stran po celou dobu aktivně organizovala, informovala a bojovala proti nacistům a válce

1973 – Opera v Sydney byla oficiálně otevřena královnou Alžbětou II.

21. říjen

1983 – Byla přijata současná definice metru jako vzdálenosti, kterou urazí světlo ve vakuu za 1/299792458 s.

22. říjen

1873 – Ve Vídni byl uzavřen Spolek tří císařů.

1943 – Královské letectvo Velké Británie provedlo ve druhé světové válce v noci na 23. října nálet na německé město Kassel při kterém zahynulo více jak 10 tisíc civilistů.

1993 – Byla založena Strana komunistů Moldavské republiky.

23. říjen

1943 – V bitvě o Atlantik zaskočily Německé torpédové čluny v kanálu La Manche skupinu britských lodí zajišťujících námořní blokádu. V bitvě Britové ztratili křižník a torpédoborec, zemřelo 506 britských námořníků.

1958 – Belgický kreslíř Peyo představil nové komiksové postavičky nazvané Šmoulové.

1983 – Libanonská občanská válka - v důsledku sebevražedných atentátů v Bejrútu zahynulo 241 vojáků americké námořní pěchoty a 58 francouzských parašutistů.

1998 – V rámci Izraelsko-palestinského konfliktu podepsali Benjamin Netanjahu a Jásir Arafat v Bílém domě Memorandum od Wye River.

24. říjen

1273 – Rudolf Habsburský byl v Čáchách i přes nesouhlas Přemysla Otakara II. korunován německým králem.

1973 – Francouzská televize odvysílala první díl kriminálního seriálu Kojak.

2003 – Britské letectvo uskutečnilo poslední komerční let nadzvukového dopravního letadla Concord.

25. říjen

1880 - se narodil politik, novinář, zakladatel KSČ Bohumír Šmeral

1913 – Ve Vídni měla premiéru Nedbalova opereta Polská krev.

1917 - (podle juliánského kalendáře) proběhla v Rusku říjnová revoluce, která svrhla prozatímní vládu a k moci se dostali zástupci dělníků, rolníků a vojáků pod vedením sociálně demokratické strany v čele s Vladimírem Iljičem Leninem.

1983 – Spojené státy zahájili teroristickou invazi na Grenadu.

2003 – Na letišti v Novosibirsku byl zadržán Michail Chodorkovskij.

26. říjen

1863 – V Anglii byla založena Fotbalová asociace.

1813 – Spojené britsko-kanadsko-mohavské síly porazily podstatně silnější americkou invazní armádu v bitvě u Chateaugay.

1955 – je od tohoto roku každoročně v Rakousku státní svátek, kdy si Rakušané připomínají vyhlášení neutrality.

2013 – V České republice proběhly předčasné volby do Poslanecké sněmovny, v nichž s nevelkým náskokem zvítězila ČSSD Bohuslava Sobotky.

27. říjen

1108 – Kniže Svatopluk přikázal vyvraždit Vršovce kvůli jejich údajné kolaboraci s Poláky.

1553 – V Ženevě byl ve věku 42 let kalvinisty jako kacíř upálen španělský teolog, kartograf, spisovatel, překladatel a hlavně lékař Michael Servetus. Byl prvním Evropanem, který vědecky zkoumal plicní oběh. V oblasti teologie odmítl učení o boží trojjedinosti, a přestože podpořil reformaci byl protestanty upálen.

1918 – Rakousko-Uhersko přistoupilo na podmínky prezidenta Wilsona, včetně práva na sebeurčení pro národy c. a k. monarchie. Koncem první světové války tak vznikly nové státy – Rakousko, Maďarské království, Československá republika, Polsko a stát Slovinců, Chorvatů a Srbů.

28. říjen

1453 – Třináctiletý Ladislav Pohrobek byl v Praze korunován českým králem.

1533 – Francouzský princ Jindřich se oženil s Kateřinou Medicejskou.

1918 – vznik Československé republiky

1923 – Československé státní aerolinie uskutečnily svůj první let – symbolický oblet pražského letiště.

1939 – při demonstraci proti nacistickým okupantům, byl smrtelně zraněn student medicíny Jan OPLETAL

1993 - byl založen Kruh občanů vyhnaných v roce 1938 z pohraničí

29. říjen

1923 – Československé státní aerolinie uskutečnily na trase Praha-Bratislava svůj první dálkový let s přepravou cestujících.

1923 – Mustafa Kemal Atatürk (Otec Turků) se stal prvním prezidentem Turecké republiky.

2013 – V Istanbulu byl zprovozněn železniční tunel pod Bosporem.

30. říjen

1793 – Ve Francouzské revoluci vyhlásil revoluční tribunál rozsudky v procesu proti girondistům; 22 poslanců konventu bylo odsouzeno k smrti a následující den popraveno.

1863 – Řecký král Jiří I. přijel do Athén a ujal se vlády.

1918 – V Turčianskom Svätom Martině byla přijata Martinská deklarace, kterou se Slováci připojili k nově vznikající ČSR.

31. říjen

1821 - se narodil český novinář a básník Karel Havlíček Borovský.

1933 – Byl otevřen Haifský přístav.

2003 – Odstoupil dlouholetý malajský premiér Mahathir Mohamad.

Některé protestantské církve slaví 31. října Den reformace, který připomíná uveřejnění 95 tezí Martinem Lutheřem v roce 1517.

A ve stejný den se především v anglosaských zemích slaví původně keltský svátek - Halloween.

Ve střední Evropě v tomto měsíci pokračuje podzimní sklizeň a v českých zemích se tradičně slaví posvícení.

Napsal, zpracoval a zkompiloval
MiHav